

ТОБЎЗНАМА

ИНЧЭСЭНӘТ
ТОПЛУСУ

№ 2* 1977

„МӨН СИЗИ СЕВИРЭМ, ИНСАНЛАР“

Бу да онун мөнзиги: «Л. Мәммәдбәјов».
— Сабаһыңыз хейир...
— Сабаһыңыз хейир! Бујурум.
Иш отагына кечирик. Отагың мұхталыф кушаларыңда асылмыш үч шәкил диггәтими чәлб едир. Һәр бирини дә өз хусусийјәти вар. Бириндә актјор Л. Мәммәдбәјову, о бириндә режиссор Л. Мәммәдбәјову, үчүнчүсүндә мұаллим Л. Мәммәдбәјову көрүрүк. Бу шәкилләрә бир дә она көрә белә диггәтлә бахырдым ки, ајры-сечкилик тапым. Јох! Һәр

шәкилдә Лүтфи Мәммәдбәјовун илыг тәбәсүмү, гајнар бахышлары чанданырды.

Лүтфи мұаллим јерини раһатлајыр. диггәтлә экрана бахыр. Кадр дәјишир. Анарымы — Лүтфи Мәммәдбәјов экранда көрүнүр: «Салам, мөһтәрәм тамашачылар. Сабаһыңыз хейир. Һәр вахтыңыз хон, шән әһвал-руһиңиз илә кечсин...»

Лүтфи мұаллим «Сәһәр көрүшләр» верилишини биринчи дәфә дејилди ки, аларырды. Лакин верилинә елә һейранлысга бахырды ки, санки өзүңкү экранда илк дәфә көрүрдү.

Јадыма онун кечәк һәфтә олан верилишини мұзакирәсиндә дејдикләри дүшдү: «Сәһәтинә лағәјдә оланлары, сојуг мұнасибәт бәсләјәнләри хошламайрам. Кәрәк адам пешәсинә елә вургун ола ки. ичә дејәрләр. ти сымтәнә, себирләнә.

Лејлә ханым экранда көрүңүр. Әлиндә бир дәстә тәзәтәр күл бағламасыны Лүтфи мұаллима узәдыр. Бир дост кими, һәмкар кими данышыр:

— Әвизимиз Лүтфи мұаллим, бу күн сизин 50 јашыңыз тамам олар. Сизә узун өмүр, чан сағлығы, сәадәт, бохтијарлыг, ишиниздә угурлар арузлајырыг. Бу аруз ејини заманда миңләрлә тамашачының, јүзләрлә тәләбәзини арузулар.

Сонра сөһбәтә башлајырыг:

— Әлиндә, Лүтфи мұаллим, мән сизин ешитмәјә кәлмишәм. Кәлмишәм ки, сиз данышаныңыз, мән дә...

— Мәсәлә, нәдән, һардан?

— Елә өз һәјәтыңыздан. Актјорлуг фәалијәтиниздән, өйнадығыңыз роһлардан, бир режиссор кими ахтарышларыңыздан, көрдүјүңүз ишләрден, мұаллим кими кәч нәслә вердијиниз тәлим-тәрбијәден...

— Бир актјор кичи мәним чәтшилијим тәрәддүдүм, угурсузлугум да өлтүб, гәлбәм дә олуб. Јашлы, тәчрүбәли актјорлар мәним сәһәт мұаллимин, устәдым олулар. Јадыма икән азачыг мәтләбдән узәгләшәб бир һәшијә чыхмаг истајирәм. Өз тәчрүбәдән көрмүшәм, актјор сәһнәдә онда угур газаныр, онда тәрифтәнир ки, онун ойнадығы ролун, јаратдығы образын аруз-әмәлини бир нөв өзүңүкүләширә. ону үрәкдән, гәлбән севә. Доғрудур, марһум сәһәткарымыз Әләскәр Әләкбәрәв Отелло характерли олмаса да о бу ролу өзү нә хас устәлыгга, жүксәк әмосија илә ойнајырды. Вә јахуд Нәсибә ханым Зейналова, һама билир ки, севимли актрисамыз Гајнана образының өзәсинә ифачысыдыр. Мә'лумдур ки, Нәсибә ханым јаратдығы Гајнана кими дејинкәи дејил. Бунуңла белә һәр ики актјорун ифачыла бу роһлар сәһәтин зирвәсинә жүксәлмиш, узун мүддәт тамашачы хатириндәки силнимәшидир. Сәбәби дә олар ки, актјорлар роһларың маһијәтини, гәһрәманларың даһили аламини, оңларың зәмәңәсини, јашадылары мүнәти јахшы дүјүш, јахшы дәрк етмишләр. Мән һәр ики ролун ифачысының гәлбәсини зәһмәтлә, јухусуз кечәләрлә бана кәлән ахтарышларда, бир лә сәһәти дәрк еләмәкдә, онун фәдәсинә чеврилмәк арузуңда көрүрәм, вәссәләм!

— Лүтфи мұаллим, сизин һәшијә чыхыб кәтирдәјиниз мисал һазырда театрымызың, сәһнәмизини проблемә кими сәһәтсәвәрләри дүшүндүрүр. Доғрудан да иә үчүн бу күн Отелло, һәмлет, Вағиф, Нександәр, Мүфәттин... кими образларда, оңларың ифачыларына һәсрәт галаг?

Л. Мәммәдбәјов

— Бу ишдә мән биринчи нөһбәдә кәч актјорларын өзләрини (бәли, мәнә өзләрини) тәғиркәр билирәм. Арала рындан бир нөһләрәни чыхмаг шәрти илә дәмәк олар ки, оңларың һеч бирини шәхси ахтарышы таһынтәси, әләвәси јохдур. Чоңлары ролу үзәриндә ләзимиңчә ишләмәдији, ону тамашачыја севдирмәјә һәзир олмадығы һалда сәһнәјә чыхыр. Амма пешимән олмур. Бәлкә сәбәби олар ки, бәзиләри аңаг тәриф ешитмәјә вәрдиш едилбәр? Бу характерлә, бу «әркәјүңүкүлә» сәһәт зирвәсинә жүксәлмәк олмәс... Телевизија экранында тез-тез кәч актјорларын иштиракы илә мұхталыф сәһнәчкәләр, тамашалар кәстәриләр. Бә, севидиринчи һалдыр, кәчләрә гајы, е'тимад әләмәтидир. Бәс һәмәң кәчләр бу е'тимад доғрулдурму? Ишмәдә дејордән ки, јох. Буна нечә ад гајмаг олар? Бәлкә оңлар тәләсирләр? Бәлкә... Өзләрини әзијјәтә сәлмаг истамирләр? Мәнә елә кәлир ки, елә ахырынчыдыр. Бу баһымдан телевизијадә чыхыш едән кәч актјорлар һәм хошбақт, һәм дә чәтин сәһәт гаршысындадырлар. Бу күнүн кәчләрә әсримизини ән чалы вә кәшиш таблиғат вәситәсиндә өз бачарыларымың, гәбиллијәтләрини кәстәриләр. Бунуңла јанашы оңлар һәм дә унутмамалыдырлар ки, телевизија экранының аудиторијасы даһа кәшишләр. Өзләрини сәвдирмәдиләрләр. Бунуң үчүн дә чалышмаг, зәһмәт чәкмәк ләзимиңдә. Өзү дә чоң!

«Күпкиса мугасирлар». Сағды: Пештаман-
Л. Маммадбајов.

Л. Маммадбајов ва И. Бағыров.

— Лүтфи мўаллим, сиз өмүрүңүзү иккинчи жарымэсрля-
жини астанасыңдасыңыз...

— 1960-чы илдэн Мəшəди Əзизбəјов адына Азəрбајжан
Дəвлət Драм Театрында чалышырам. Əслиндə сəниə фəал-
лїјотим 1944-чү илдə Мусигили Театрда башламашдыр.
Сонра Кəчч Тамашачылар Театрына дə'вəт олунушам. Һər
ики театрда өз зəһмəтим, əмəјим, өз гəјғым, өз севинчим-фə-
рəним олса да, истəјимə, арзумə Академик театрда чаты-
мышам. Бурада һəлэ ушаг чағларымда һəсрəтини чəклијим,
узакдан бəлэ кəрмəк истəдїјим гүдрəтли сəниə усталары,
кəркəмли пəшə сайыллар илэ биркə фəалијјəт кəстəрми-
шəм. Иллэр втдүкчү бу театрын сəниəсиндə мүхтəлиф обрə-
лар жаратымышам. Кəнчлэрə арзум бұдур ки, үрəклəриницə
олғи роллэрлə сəниəжə, крəна чыхсыңлар. Хəлғимизин
бүјүк сөз устасы С. Вурғунун «Комсомол поемасында» Чə-
лал образыны сəниəдə лəјигицə чаландырмəг үчүн чəкли-
јим зəһмəти гəј оңлар дə чəксиллэр. Гəј һər бир кəнч уну-
масын ки, зəһмəтин бəһрəси мүтлəг олачəг.

— Тамашачылар сиз һəм дə бир режиссор кимн таны-
ырлар. «Чарəсиз дələдуз» ва «Бағ гошшулары» пјеслəрини
гурулуш вермисиниз ва һər ики тамаша уғрулу олмуш, сə-
ниəсəвэрлəрин рəғбəтини газанмышдыр. Јери кəлмишкən бир
режиссор кимн бəлкэ бу күнүмүзү истəр театр, истəрсə дə
кино режиссорларынын ишлэриндэн данышасыңыз?

— Əввəлчə ону дејим ки, һəјатин өзүндən кəлэн һər
тəсвир тəби и ва ишандырычы олур. «Өз јерин танап адам»
ва «Јолдаш бригадир» филмлэри јəггин ки, чəхларынын јə-
дындадыр.

Кино актјорларымыз һағгында дəмəјə сөзүм вар. Бу јə-
хьылларда мəркəзи рəдионун бир верилишннə гулаг асырдым.
Сəһбəт Армен Чикəрханјан һағгында иди. Мўаллиј гəјд
едирди ки, Армени чəкилиш вахты сынағдан кечирмəјə ештијач
јохлур.

— Сиз һəм дə мўаллимсиниз, М. Əлијев адына Азəрбај-
жан Дəвлət Пинчəсанəг Институтунда актјорлуг сənəтиндэн
дəрс кечирсиниз. Тələбэлəринизə һансы ишсэлэри даһа чəх
ашыламағ чалышырыныз?

— Бүтүн мўаллимлэр кимн мən дə кəнчлэрдə дүзкүн тə-
сəвүр јаратмаға чалышырам. Мўаллими голлу-будағлы ағач
бəнзəтсəк, тələбэлэр һəмин ағачын дибиндэн чыхан пəһ-
рəлэри хагырлэдыр. Азы һəмин пəһрə дə күнлэрин бир кү-
нү ағач олачыг, үнүмн аисамбада өзүнə јер тутачыг.

— Бəлкэ бир гəлэр дə јетирмэлəриниз һағгында лəјəсиз.

— Сəјануш Аслан, һəсən Турабов, Шаймар Əлəкбəров,
Хураман һачыјева ва бир чəх башгаллары мəним 1953-чү ил-
дэн башчылыг етəдїјим 26 Баќы Комиссары адына мəдəниј-
јəт сарајынын сəниəсиндэн бөјүк сənəтə аталыблар. Оңлар
һər бирини гəлэбəсинə үрəкдэн севинирəm.
Нəзəрлэри јенидэн үч шəклə саташыр.

Актјор Л. Маммадбајов — «Бағлардан кəлэн сəс»дə һəтəм,
«Бəхтєз чаван»да Фəрһад, «Комсомол поемасында» Чəлал.
Режиссор Л. Маммадбајов — «Чарəсиз дələдуз», «Бағ
гошшулары».

Мўаллим Л. Маммадбајов — Сајəсиз-һесабсыз тələбэлэр!

Т. Мəһдијев.